

Alarmeringstjänst / ALRS

Erfarenheter från tillsyn 2017-1018 (alla ATS-leverantörer)

BAKGRUND

SHK slutrapport RL 2016:11

Transportstyrelsen rekommenderas att:

- *”Tillse att leverantörer av flygtrafikledningstjänst säkerställer rutiner så att alarmeringsmeddelanden om kritiskt läge omgående kan lämnas till berörd flygräddningscentral”*
- *”Tillse att leverantörer av flygtrafikledningstjänst utbildar och övar berörd personal så att de kan bistå flygräddningscentralen enligt gällande föreskrifter”*

STYRANDE DOKUMENTATION

TSFS 2015:51 mfl

SUPERVIKTIG PARAMETER med SAMVERKAN Sjöfartsverket – ATS

Framgångsfaktor för att säkerställa en effektiv uppstart på en räddningsinsats!

STATLIG RÄDDNINGSTJÄNST

- Flygräddningstjänst Sjöv
- Sjöräddningstjänst Sjöv
- Miljöräddningstjänst till sjöss KBV
- Fjällräddningstjänst Polis
- Efterforskning av försvunna personer Polis
- Räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen Lsty

TILLSYN

- Flyg- och sjöräddningstjänst TS

RÄDDNINGSTJÄNST

”Med räddningstjänst avses i lagen de räddningsinsatser som staten eller kommunerna skall ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljön.”

FLYGRÄDDNINGSTJÄNST

”Vid flyghaverier inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon skall den myndighet som regeringen bestämmer ansvara för räddningstjänst. Vad som nu sagts gäller inte vattendrag, kanaler, hamnar och andra insjöar än Vänern, Vättern och Mälaren. Myndigheten skall också ansvara för de insatser mot skador som behövs, när ett luftfartyg är nödställt eller när fara hotar lufttrafiken, samt ansvara för efterforskning av luftfartyg som saknas.”

ALARMERINGSTJÄNST

”verksamhet med uppgift att underrätta berörda enheter när ett luftfartyg behöver räddningstjänst samt i nödvändig omfattning stödja denna enhet”

fastställa kritiskt läge, larma/underrätta och bistå berörda enheter

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2015:51) om alarmeringstjänst och flygräddningstjänst, §§ och Allmänna råd

3 kap. Samverkan, Alarmeringstjänst

2 § När **kapaciteten** på en flygtrafikledningsenhet tillåter ska enheten bistå flygräddningscentralen med

1. insamling av fakta och annan information av vikt, och
2. att vara sambandslänk mellan flygräddningscentralen och räddnings-enheter.

När **kapaciteten** på en flygtrafikledningsenhet för flygplats tillåter ska enheten bistå flygräddningscentralen med att leda pejlgrupper alternativt vara sambandslänk mellan flygräddningscentralen och pejlgrupper när dessa finns tillgängliga.

Allmänna råd

En flygtrafikledningsenhet bör utse en kontaktperson för alarmerings- och flygräddningstjänst som kan underlätta samarbetet med flyg-räddningscentralen.

3 § Flygräddningscentralen ska samverka med flygtrafikledningsenheter som utövar alarmeringstjänst.

Allmänna råd

För att underlätta samarbetet bör flygräddningsledarnas kunskaper vidareutvecklas kontinuerligt. Det kan ske t.ex. genom erfarenhetsutbyte vid studietjänstgöring på flygtrafikledningsenheter och genom deltagande vid SAR-seminarier.

5 kap. Under kritiskt läge

Alarmeringstjänst - i närheten av flygplats

4 § Flygtrafikledningens enheter som utövar alarmeringstjänst i närheten av flygplats ska upprätta checklistor för kritiska lägen.

Checklistorna ska omfatta följande situationer samt benämnas enligt följande:

1. "Haveri med känd haveriplats", **röd** checklista.
2. "Varningslarm", **grön** checklista används när fara hotar luftfartyg.
3. "Förmodat haveri eller haveri med okänd haveriplats", **gul** checklista.
4. "Hot mot luftfartyg i luften", **blå** checklista används vid brottslig handling som påverkar ett luftfartygs säkerhet i luften.

Allmänna råd

För att säkerställa likartad terminologi bör de engelska benämningarna som används vid checklistor i närheten av flygplats vara följande:

1. **Crash alert** för "Haveri med känd haveriplats", röd checklista.
2. **Emergency alert** för "Varningslarm", grön checklista.
3. **Missing aircraft location unknown** för "Förmodat haveri eller haveri med okänd haveriplats", gul checklista.
4. **Unlawful interference** för "Hot mot luftfartyg i luften", blå checklista.

5 § Ett alarmeringsmeddelande från en flygtrafikledningsenhet till flygräddningscentralen ska innehålla information enligt faktarutorna i bilagorna 3–6 i dessa föreskrifter.

Checklista GRÖN TORN

Checklistan finns att hämta på: www.transportstyrelsen.se/sv/blanketter/luftfart/tillbud-och-olyckor

Flygplats

GRÖN CHECKLISTA	FAKTARUTA
Varningslarm (emergency alert)	Från tornet – Grön checklista
Signatur:	Varningslarm
Datum/Tid:	Flygplantyp:
Anropssignal:	Larmorsak:
Registrering:	Totalt antal ombord:
	Position:
	Beräknad landningstid:
	Bana för landning:
	SSR-kod:
	Farligt gods (UN-nr):
	Övrigt:

Checklista RÖD TORN

Checklistan finns att hämta på: www.transportstyrelsen.se/sv/blanketter/luftfart/tillbud-och-olyckor

Flygplats

RÖD CHECKLISTA	FAKTARUTA
Haveri med känd haveriplats (crash alert)	Från tornet – Röd checklista
Signatur:	Haveri med känd haveriplats
Datum/Tid:	Flygplantyp:
Anropssignal:	Haveriplats:
Registrering:	Totalt antal ombord:
	Farligt gods (UN-nr):
	Övrigt:

7 § Checklistor som upprättas och ändras ska **samordnas** med flygräddningscentralen, verksamhetsansvarig vid berörd flygplats och berörda larmcentraler.

Allmänna råd

För att säkerställa samverkan mellan alarmeringstjänst och flygräddningstjänst i närheten av flygplats bör checklistorna utformas i enlighet med bilagorna 3–6 i dessa föreskrifter. Checklistorna kan anpassas efter lokala förhållanden.

Checklistan finns att hämta på: www.transportstyrelsen.se/sv/blanketter/luftfart/tillbud-och-olyckor
Flygplats

GUL CHECKLISTA Förmodat haveri eller haveri med okänd haveriplats (missing aircraft location unknown)	FAKTARUTA Från tornet – Gul checklista Förmodat haveri/haveri med okänd haveriplats
Signatur:	Flygplantyp:
Datum/Tid:	Händelse:
Anropssignal:	Totalt antal ombord:
Registrering:	Troligt/Senaste läge:
	Kurs: Fart: Höjd:
	Destination:
	SSR-kod:
	Farligt gods (UN-nr):
	Övrigt:

Åtgärd: informera enligt faktaruta	Samband *	Utförd	Meddelat resultat
1 Larma flygräddningscentralen via larmcentral, (samråd kritiskt läge) (Begär – flygräddningen med trepartssamtal) Flygräddningscentralen beslutar i samråd med TWR om/när haveriarm ska utlösas			
2 Larma pejlgrupper om dessa finns tillgängliga			
3 Informera skiftledare ACC/APP			
4 Informera flygoperatör Inhämta kompletterande uppgifter			
5 Informera insatsledare			
6 Informera flygplatschef			
7 Samråd med flygräddningscentralen om efterforskningsuppgifter			
8 Informera ATS arbetsledning			
9 Då haveriplats blir känd – övergå till RÖD checklista utan att utlösa haveriarm – notera tid			
10 Vid landning utan anmärkning – avlarma efter beslut av räddningsledare			

* Samband kan lokalt ersättas med separat telefonlista.

Rekommendationer:

- Begär återläsning när information ges enligt faktarutan
- Vid behov – inkalla extra ATS-personal
- Ge förtjäpande information till flygräddningscentralen
- Hänvisa media till pressjour – tel-nr:
- Beakta stängning eller nedgradering av flygplatskategori avseende flygplatsräddningstjänstens kapacitet
- Ev. utsändning av NOTAM
- Avlösning och debriefing för berörd personal

 Checklistan finns att hämta på: www.transportstyrelsen.se/sv/blanketter/luftfart/tillbud-och-olyckor
Flygplats

BLÅ CHECKLISTA Hot mot luftfartyg i luften (unlawful interference)	FAKTARUTA Från tornet – Blå checklista Hot mot luftfartyg i luften
Signatur:	Flygplantyp:
Datum/Tid:	Händelse:
Anropssignal:	Totalt antal ombord:
Registrering:	Position:
	Destination:
	Beräknad landningstid:
	Bana för landning:
	SSR-kod:
	Farligt gods (UN-nr):
	Övrigt:

Åtgärd: informera enligt faktaruta	Samband *	Utförd	Meddelat resultat
1 Larma flygräddningscentralen via larmcentral (Begär – flygräddningen med trepartssamtal) Flygräddningscentralen larmar NLC/polisresurs			
2 Utlös ev. varningslarm (samråd med flygräddningscentralen)			
3 Informera insatsledare			
4 Informera flygplatschef/securityansvarig			
5 Informera skiftledare ACC som informerar enhet som sänder SS-meddelande till berörda stater, gäller endast vid kaping			
6 Informera ATS arbetsledning			
7 Informera flygoperatör			
8 Avlarma efter beslut av ansvarigt polisbefäl			
9 Inspektera banan vid behov			

* Samband kan lokalt ersättas med separat telefonlista.

Rekommendationer:

- Begär återläsning när information ges enligt faktarutan
- Beakta rekommenderad uppställningsplats
- Vid behov inkalla extra ATS-personal
- Ge förtjäpande information till flygräddningscentralen
- Hänvisa media till pressjour – tel-nr:
- Beakta stängning
- Ev. utsändning av NOTAM
- Avlösning och debriefing för berörd personal

Alarmeringstjänst - i andra områden än i närheten av flygplats

8 § Flygtrafikledningsenheter som utövar alarmeringstjänst i andra områden än i närheten av flygplats ska upprätta checklistor för kritiska lägen.

Checklistorna ska omfatta följande situationer och benämnas enligt följande:

1. "Varningslarm, förmodat haveri eller haveri med okänd haveriplats", grön/gul checklista.
2. "Hot mot luftfartyg i luften", blå checklista. Används vid brottslig handling som påverkar ett luftfartygs säkerhet i luften)

Allmänna råd

För att säkerställa likartad terminologi bör de engelska benämningarna som används vid checklistor vid andra områden än i närheten av flygplats vara följande:

1. *Emergency alert, missing aircraft location unknown* för "Varningslarm, förmodat haveri eller haveri med okänd haveri-plats", grön/gul checklista).
2. *Unlawful interference* för "Hot mot luftfartyg i luften", blå checklista.

9 § Checklistorna ska samordnas med flygräddningscentralen.

Allmänna råd

För att underlätta samarbetet mellan flygräddningscentralen och enheter som utövar alarmeringstjänst i andra områden än i närheten av flygplats bör checklistorna utformas i enlighet med bilagorna 7–8 i dessa föreskrifter.

6 kap. Efter ett kritiskt läge

Händelserapportering alarmeringstjänst

Allmänna råd

Vid händelserapportering av alarmeringstjänst bör ALRS (alarmeringstjänst) anges i händelserubriken för att förbättra möjligheten till uppföljning av dessa händelser.

- fundera på om ni uppfyller alla allmänna råd, kan de vara ett stöd?
- se över era checklistor
  - följer de mallarna?
  - är de samordnade?
- skapa kontakt med SjöV/JRCC

SLUT – FRÅGOR ?

TSFS 2016:1 LUFTFARTSSKYDD

12 § Ett bombhot eller annat hot som kommer in direkt till flygtrafikledningstjänsten och som berör ett luftfartyg i luften ska **vidarebefordras till berört flygföretag** eller dess representant, Polismyndigheten och Transportstyrelsen.

13 § När ett luftfartyg är i luften ska flygtrafikledningstjänsten **informera luftfartyget** om att ett bombhot eller annat hot mot luftfartyget har tagits emot. **I tillägg till detta ska flygföretagets eventuella anvisningar meddelas till luftfartyget.**

TSFS 2015:51 ALARMERINGSTJÄNST/FLYGRÄDDNINGSTJÄNST

5 kap

6 § Åtgärderna i checklistorna att utlösa larm, larma flygräddningscentralen, informera skiftledare vid ACC/APP och informera flygoperatör ska prioriteras före övriga åtgärder.